

ગાઝલે હિન્દ-૧,૨

૨૨૮-૨૭

૧૩૨૬

૩૦૦૦

૧૧૦૭૬

ગાઝલે-હિન્દ

ભાગ-

૧-૨ સાથે

૧૧

૧૧ ૨૬

૫૦૪ હથ-

C. M. SHAH

અધ્યાપી પ્રસિદ્ધ કરનાર:-

શુકરસિંહ મજીલાલ ભાઈશંકર બ્યાસ

જામપુરા, આમલીશેરી-સુરત.

પ્રાર આના

COPY RIGHT BY C. M. SHAH

વાંચો. વાંચો. અદ્ભુત ડીટેક્ટીવ નવલકથા.

પોલીશને ત્રાહ્ય ત્રાહ્ય પોકરાવનાર બદમાશનો બાદશાહ

 અઠંગ ઉઠાવગીર

અથવા

ચાલાક ચોર.

એ નામની જોરાવર પ્લોટની તદ્દન નવિન ડીટેક્ટીવ વાર્તા બહાર પડી છે. વાર્તા એટલી બધી અન્યબી ભરી છે કે એક વાર વાંચવા લીધા પછી પુરી કર્યા સીવાય હાથમાથી મૂકવા ગમશે નહિ. વાર્તામાં આ અદ્ભુત ચાલાક ચોર પોલીશને ચેનાવી ચોરી કરવાની શરૂઆત કરે છે. પોલીશ તેની પાછળ પડે છે. પકડવા જતા જતે પોલીશ ચોર તરીકે પકડાય છે એવો લાચર થઈ પ્રખ્યાત ડીટેક્ટીવ રોબર્ટ બ્લેકની મદદ લે છે, ડીટેક્ટીવ બ્લેકની સાથે એ ચાલાક ચોર હરીફાઈના ક્ષેત્રમાં ઉતરે છે—જાહેર કીલામખાનામાં કંટલાકો માણસ સમક્ષ કીમતી દાગીનાની ચોરીઓ કરી ડીટેક્ટીવને ઝેવડુ બનાવે છે. પોલીશ ઈન્સ્પેક્ટરના ગળવામાની ધડીઆળ દેખતી આંખમાં ધ્રુવનાખી તફાવી લેય છે એવો ડીટેક્ટીવને ઘેર જઈ ડીટેક્ટીવને બાધી આશ્ચર્ય પમાડી શાક માફક પલાયનમ થઈ જાય છે ડીટેક્ટીવ તેને પકડવા જાય છે. પણ આવતા ઉલટો ડીટેક્ટીવને ઝેવડુ બનાવી હુથેલીમાં ચાંદ બતાવે છે એ વીજેરે ભેદી અને આશ્ચર્યજનક બીના અને ધમાચકડીથી આ રપુર છે, કીમત ફક્ત બાર આના પોસ્ટલ જુડું

મળવાનું ઠેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર.

૬૦ રાણીતજાવ-મુરત.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૮૨૭ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ડા. મુલે દિ. ૧-૧-૨

વિષય ૨૪૬૦૧૪ ૬૧૫

ગાઝલ-હિન્દ

જુસ્મે નામી શાયરોંકે કલામોંકા બેમુલ ખજના (માયેને) ઉમદા
ગઝલ, કબાલીકા ખડા મજમુઆ એકીઠા ટ્રીયા ગયા હય.

બહોતસા ફેરફારોંકે સાથ-

અજેઝી છપવાકે ઈજહાર કરનેવાલા હૈદ

પુકસેલર મણીલાલ ભાઈશંકર વ્યાસ

કે બેગમપુરા આમલીશેરી-સુરત.

સુરત બરાનપુરી ભાઈજી ભાઈવાળી પોળમા આવેલા "પ્રી અનાવિલ
બધુ" પ્રી. પ્રેમમા ગોવિંદ જી જલાલાઈ નાયકે છાપ્યુ.

ચોથીવાર

માર્ચ ૧૯૨૬

ઈશ કીતાબ કે-સખહકુક મહકુજ હય-

COPY RIGHT

BY

C. M. SHAH.

કીંમત સીક્ર ચાર આને.

ખાંડો છેલા કમલીવાલો.

તજે-ગઝલ-કંવાલી—

ખાંડો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય,

રખસે મીલને જાય અપને હુકસે મીલને જાય,

ખાંડો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય,

અકાસ લોગસે કાસીદ આયો, અહેમદ પ્યારો સોના પાયો,

મલી જખીં ઉસકે તલવોસે, ઉસકો સોના લીયા જગાય,

ખાંડો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

સખ સામાન ખહીસ્તી લાયો, ખુશ હોકે પયગામ સુનાયો,

લરી સુરાહી જલ કોસરકી એહમદ મલ મલ વાસે નહાયો,

ખાંડો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

આઈ સવારી ખુરાકકી દરપે, ઝીન સુનેરી કસકે કમરપે,

ઉમ્મત યાદ આઈ નખીને, આંસુ દીયે બહાય,

ખાંડો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

હોકે સવાર ચલે નખી અદલાહ, પોંદયે મુકામ દનાફત દહા,

કહે જખરીલ બહુ ને આગે, એક એક પર જલ જાય.

ખાંડો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

હુકમ હુવા જખ રફ રફ આએ, ખીસતર સરદ ન હોને પાએ,

પદો નખીપે ફરફ યારો, ઉમ્મત બખશી જાય,

ખાંડો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

હુકમ હુવા હે ખાતીર તેરી, પ્યારી ઉમ્મત બખશી સારી,

રાજે અઝલસે ઉમ્મત બખશી, મત દીલમે ધખરાય,

ખાંડો છેલા કમલીવાલો અપને રખસે મીલને જાય.

ગાઝલે-હિન્દ.

નઈ, ગાઝલ—“મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે.”
 મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે, ગમે હીજ તો દેગા ન જનેમુઝે.
 કાફલે વાલે સખ ગઝે, મય હાથ મલતા રહે ગયા,
 જન તડપતી રહે ગઈ—ઝોર દીલ મચલતા રહે ગયા;
 લીયા સાથ ન અપને કીસીને મુઝે, મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે.—૧
 દેખીએ કીસ્મત મે લીખી હૈ જ્યારત યા નહીં,
 દેખીએ રોઝે પે હજરત. બુલાતે હેં યા નહિ;
 ચોંહી સોચ હૈં બારા મહીને મુઝે, મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે.—૨
 અય અજલ મત જન લે, યહે, જન બહોત મસ્કીલમેં હૈ,
 જન હું રોઝે પે યહે, અરમાન મેરે દીલમેં હૈ;
 કોઈ દીન અલી ઓર દેજને મુઝે, મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે.—૩
 હીંદસે યા સાકીએ કૌસર બુલા લીજે મુઝે,
 એક પ્યાલા આબે જમજમ કા પીલા દીજે મુઝે;
 પડે હીજમેં પીતે ન આંસુ મુઝે, મેરે મૈલા બુલાલો મદીને મુઝે.—૪

(૪)

યા મોહમદ મુસ્તફા તકસીન તો કીજે મેરી,
આતીશે કુરકત મેં જલતા હુ, ખખર લીજે મેરી;
લગ ગએ મૌતકે આને પસીને મુજે, મેરે મૌલા ખુલાલો મદીને મુજે.—૫
શીકરે દુન્યા સે કડો હય, એક હશરતે દીદાર હૈ,
મય મુસાશીર હું અકેલા તેરી મદદ દરકાર હૈ;
કોઈ રાહ મેં છુટે ન છીને મુજે, મેરે મૌલા ખુલાલો મદીને મુજે.—૬
માર ડાલા ઇસ વતન ને, ઔર હિંદુસ્તાન ને,
મુશ્કસી ને બેકસીને શૌકને અરમાન ને;
દીએ રજા રજ સબીને મુજે, મેરે મૌલા ખુલા ખુલાલો મદીને મુજે.—૭
આઝમા થામે જમીન પકડે વતન રોડા કરે,
મંચ ન ઇચ્છા ઇચ્છા કોઈ ચીખા કરે;
કીયા યાદ હૈ મેરે નખીને મુજે, મેરે મૌલા ખુલાલો મદીને મુજે.—૮
અરકે હસરત રાત દીન આંખોસે મંચ ખરસાઉંગા;
નુર ઇન્શા અદલાહ આંખોસે મંચ મદીને જાઉંગા;
ચેહી જાવેગે લેકે સરીને મુજે, મેરે મૌલા ખુલાલો મદીને મુજે.—૯
ગઝલે-નાઅત. તજે-કબાલી—

તવહીદકા ડંકા આલમમેં બજવા દીયા કમલીવાલેને.
કુલ લાએલાહા ઇલ્લહલાહ, ફરમાદીયા કમલીવાલેને.
જગ અહરએ અનવર કમલીસે, ચમકાદીયા કમલીવાલેને.
ધધોર ઘટામે સુરજકો, શરમાદીયા કમલીવાલેને.
દિલ એસે રગીલેકે મદકે જા, ઔર એસે હટીલેકે કુરખાં,
હટ કરેકે ખુદાસે ઉમ્મતકો, બખ્શા દીયા કમલીવાલેને.
બનબનકે ગયે મેદરાજકી રાજ વલ્લેલકી છપબી ઉસપે ગઝલ,
જન્નતકો હુરો ગીલમાં કો, તલપા દીયા કમલીવાલેને.

(૫)

ઝુલફોંકી મહકને મસ્ત કીયા, ચિતવનકી ઝલકને દીલ છીના,
હર તરહકી બાંકી અદાઓસે, લુટવા દીયા કમલીવાલેને.
પીપી કે પ્યાલે કૌસરકે, લુંટીંગે મજે જી ભરભરકે,
ઈન્ના આતેના કલકોસર, ફરમા દીયા કમલીવાલેને.
વોહ કમલી અજબ લાકીમતથી, કીસ નાઝસે હકને સરપે ધરી,
સખ ઝરકે દો શાલે વાલોકો, શરમા દીયા કમલીવાલેને.
જબ હકકી તરફસે ઉમ્મતકો, મેરાજકી સખ ઈનઆમ મીલા,
ખુશહોકે દામન કમલીકા, ફેલાદીયા કમલીવાલેને,
ખુશકી તેરી પેદા કરદી હરશાખ હરી પેદા કરદી,
મહીં બાગે જહાંમે રહમતકા બરસા દીયા કમલીવાલેને.
ગચ્છે અર્શપે કુબ હુઆ હાંસીલ, અદલાહસે જાકે હુચ્છે વાસીલ,
ક્યા જાતે ખુદાકો જાકર ક્યા સમજા દીયા કમલીવાલેને.
મસ્લામ મીલા, ઈમાન મીલા, પઢનેકે લીચ્છે કુરઆન મીલા,
જુદતકો જો કુછ દીલવાનાથા, દીલવાદીયા કમલીવાલેને.

ગઝલે-જલીલ, તર્જે-કન્વાલી—

જો દીલકો ખો ચુકે હય, વોહ દીલકો હુંદતે હય,
હર દીલસે તંગ હોકર, કાતીલ કો હુંદતે હય.
ક્યા ધુન હય જુસતજુકી, પે બી ખબર નહી હય,
દીલખરકો હુંદત હય-યા દીલકો હુંદતે હય.
રાહે-તલખમે એસા વા રક્તા કોન હોગા,
મનઝીલપે હમ પોંચેકે મનઝીલકો હુંદતે હય.
કોટે નહિ જો કટત, કુરકતમે દીન હમારે,
ખબરકી જુસતજુમે કાતીલકો હુંદતે હય.
જો જખમ દે ચુકે હય, જી લેનકા હય કાશી,

(૬)

અબ કીસ લીએ વોહ અપને કાતીલકો હુલે હય,
તુમને બે આપને રૂબસે પદા ઉઠા દીયા હય,
તારે ફલકપે માહે, કામીલકો હુલે હય.
અલ્લાહે ઇશક લયલા-મજનુકે બનમે અબતક,
ઉઠે હય બે બજોલે મહમીલકો હુલે હય.
બે તીરે બે કમાંકે બે દીલ શીકર કરલે,
હમ તો “જલીલ” એસે, કાતીલકો હુલે હય.

મઝલે-આશીક-તજે-કવાલી.

મુસકુરાતે જાતે હેં કુછ મુહસે ફરમાનેકે બાદ,
ખીજલીયાં ચમકા રહે હેં કુછ બરસાનેકે બાદ.
ઝૈન હોતા હે દીલે અફસુરદાદા પુરસાને હાલ,
ફુલકી ખુશખુલી ઉજાતી હે મુરઝાનેકે બાદ.
કબરમે ક્યા ક્યાં ફરીશનેકો થા અરમાને સવાલ,
કુછ ન પુછા મુજસે તેરા નામ બતલાનેકે બાદ.
કુલ્લ ચઢાયેઝે લહદ પર જાનસે યે ઉમ્મીદ થી.
વોશી પથર રખ ગયે સીનેપે દફનાનેકે બાદ.
ઉમર ભરમેં દોહી ઘડીયાં મુઝપે ગુજરી હે કહન,
આપકે આનેસે પહેલે અપકે જાનેકે બાદ,
તું દીયે જા સાકીયા પયમાના પયમાનેકે બાદ.
ખાત મતલબકી કહુંગા હોશમે આનેકે બાદ.
સુખરૂ હોતા હે ઈનસાન આફતે સંહનકે બાદ,
રંજલાતી હે હીના પથરપે પીસજાનેકે બાદ.
જો જલાતા હે કીસકી ખુદ વો જલતા હે જરૂર,
શુમઆલી જલતી રહી પરવાના જલ જાનેકે બાદ.

(૭)

ક્યા શરાબે તાબને પસતીસે પાયા હે ઉરજ,
 મર ચળી હે હલકશે નીચે ઉતર જનાકે બાદ.
કેસી આંખે ફેરલી મતલબ નીકલ જાનેકે બાદ.
 ઉમર આધી આ ગઘ પર હે અબી નખરે વોહી,
 બલ ન રસીકા ગયા અફસોસ જલ જાનેકે બાદ.
 હીલાસાઝી કહેતીહે ઉનકો કે ખસ વો આયુકે,
 મેહદી ક્યા બેઠેગે ફવરન ઝુલ્ફ મુલ જાનેકે બાદ.
 ઉમર ભર ઉનકો તો મેરી શિકલસે નફરત રહી,
અબ વો ચહેરે દખતે હેં દમ નીકલ જાનેકે બાદ.
 યાદ આઈગી વફાએ તુમકો મેરી દેખના,
 કદર હોગી તુમકો મેરી-મેરે મર જાનેકે બાદ.
 આવ મીલ જાવ ગલે આશીકશે ક્યા તકરાર હે,
 સુલેહબી હો જાતી હે, આપસમે ચલ આનેકે બાદ.

ગઝલે-મુઝતર-કબાલી—

મીલનાથા તો મીલ જાતે, ઊસ તુરે મુજરદસે,
 ક્યું જાકે ચલે આગે, દરબારે મોહમદસે.
અલ્લાહકે પદલેમેં, વેહદતકે સીવા ક્યા હય,
 જો કુછ હમેં લેના હય, વો લેલેગે મોહમદસે.
 રોઝે મે મોહમદકે મેને બ ખુદા દેખા,
અલ્લાહકી આવાઝે આઈ ઉસી શુમખંદસે,
લીલાહ મેરી તુરબતસે—યુપ ચાપ ચલે જાવો,
 ગર તુમને મુજે છેડા, કેહ દુંગા મે મોહમદસે.
 અય બાદે સખા તુરબત, મોહતાજે મુરમ્મત હય,
 મીટી મુજે થોડીસી, લાદે દરે આહમદસે.

(૮)

ક્યું ઝીકર ખુદા છેડા, અય મુનકરો તુરખતપર,
કુછ ખાત ન કરનેદી. તસવીરે મોહમદસે.
મુઝતર મુજે તોખાકી, હસ વક્તદે યાદ આઈ,
નીકલા મય જીગર થામે. ટુટે હુવે મરકદસે.

ગઝલે-અકબર. તળે-કબ્વાલી.

ખુમહે દરખત રોઝએ વાલે કે સામને,
મજનું ખડા હૈ ખૈમએ, લૈલા કે સામને.
એક એક કેા બખ્શવાએગે મેહશરમે હકસે વા,
યુસુફકીખન પડી હૈ—કુલેખા કે સામને.
જલવે કે દેખને કે લીયે બી તો કાઈ હો,
મુહસે નકાબ ઉલટ દીયા મુસાફે સામને.
ક્યસા મુકામ કાફલેવાલે ચલે ચલો,
ઠેરએ ચલકે ઉસ સહેવાલા કે સામને.
હમ મુરેદો ન હઝરતે ઈસા જલા સફે,
લે અમા ઉસકો મેરે મોલાકે સામને.
કહે દીજયો મખી મેરી હાલત ઝરા ઝરા,
બના હો ગર તેરા-મેરે આકા કે સામને.
શીર વો કરમ કરે ન કરે ઈખતીયાર હો,
હાં અકબર તુ અરઝ કરતો ઝરા વતકે સામને.

ગઝલે-જલીલ-કબ્વાલી—

તલવાર ખીચકે પંજએ કાતીલમે રેહ ગઈ,
બીસમીલખી આરઝુ દીલે બીસમીલમે રેહ ગઈ.
ઝોંકા જમ આ ગયા કોઈ મઝનુકી આહકા,
લયલા તળપકે પરદએ, મેહમીલ મે રેહ ગઈ.

(૯)

ફીરતી રહી નીગાહમે તસવીર ચારકી,
આખીર ઉતરકે આખસે, વો દીલમે રેહ ગઈ.
કાતીલકા હાથ-હાથ, રૂકાભી તો કબ રૂકા—
થોડીસી જાન જાન તને, ખીસમીલ મેં રેહ ગઈ.
અય તેગે નાઝ ઇતિનાભી તેઝી ન ચાહીએ,
દીદારકી હુવસ દીલે ખીસમીલ મે રેહ ગઈ.
ખંજર ઇધર ખીચા-ઉધર આહે ખીચી મગર,
થોડીસી ચલકે ખીસમીલ ન કાતીલ મે રેહ ગઈ.
ચલતી હે તેગે નાઝ-મઝે લુંટલો “જલીલ”
કહેના ન શીર કબી કે હુવસ દીલમે રેહ ગઈ.

દીલકે ટુકડે:— —:ગઝલે મુન્શી:—

ઉફ નઈ સોકી તેરી મલમલ કે ટુકડે કર દીએ,
જાન ગયા પહેલુસે મેરે દીલકે ટુકડે કર દીએ.
ચલ સકા રાહે મહોબત મે ન તેરી દો કદમ,
નાતવાની ને મેરી મંજીલ કે ટુકડે કર દીએ.
ગયર કે દીલમે બનાકર અપના ઘર અચ્છા કીયા,
બે-વફા તુને હમારે દીલકે ટુકડે કર દીએ.
કયસ કી વહેસત ને કીયા તુજ પર અસર,
લયલા એ મહેમીલ નસીં-મહેમીલકે ટુકડે કર દીએ.
ઇસતરા ઝીડકા સવાલે વસ્લ પર જાને જહાં,
તુમને “મુન્શી” કે દીલે સાયલ કે ટુકડે કર દીએ.

(૧૦)

ગઝલે-અકબર. —:□:—

બેશક ખુદાકા ઘર હે તેરે ઘરકે સામને,
જાનકા દર ખુલા હે તેરે દરકે સામને.
એક એકકો બખ્શવાઈગે મેહશરમેં હકસે વોહ,
ચુસુફી બન પડેગી કુલેખાંકે સામને.
કેહ—દીજીયો સખા મેરી હાલત જરા જરા.
જના હો જબ તેરા મેરે આકાકે સામને,
કરબલમેં કટ—ગયે હેં વોહ ઉમ્મતકે વાસ્તે,
સર રખ—દીયા હુસેનને ખંજરકે સામને.
ગર વોહ કરમ કરે ન કરે ઇખત્યાર હે,
અકબર અબ અર્જ કર તુ જરા જાકે સામને.

ગઝલે-તજબુલ. તર્જે-કવ્વાલી.—

કોનસે દીલમેં નહિ રગ રંગીલા મેરા,
હર નજરમે હૈ બસા છેલ જખીલા મેરા,
દામ છર્યાં કા મીટા દેગા મેરે દામનસે,
રજે છરફા મે કુખા દેગા રંગીલા મેરા.
હમમેં હોગી મુરીદોફી ન જબતક બખ્શીશ,
હટને વાલા નહિ મયદાં સે હટીલા મેરા.
અવલીયા ચીસ્ત કે સારે હય ખરાતી જસકે,
ચરમે બદદુર વોહ દુલા હે સજલા મેરા.
હક પરસ્તી કા તમાશા નજર આયા સખડો,
આયા અજમેરમેં જબ છેલ છખીલા મેરા.
નામ લેવા મંચ તેરા ઔર હય ઘર ઘર મેરે,
મંચ બેહીસથી હું મેરે સાથ કખીલા મેરા.

(૧૧) ૧૨૮૨૪

ગુલરખાને ચમને દહેર હો કુરખાં દીલસે,
રંગ રૂપ મના દીખાદે નો રંગીલા મેરા.
દરસે ખવાજા કે મેં ધનઆમ નો લેકર કે ટાલા,
ખવાજાં વાલોં ને રખ્યા નામ હટીલા મેરા.
જય રહા હે નિગોહ ખલકમેં મે અદ્વાહ અદ્વાહ,
બસ રહા હે દીલે આલમ મે રંગીલા મેરા.
અમ “તજજમુલ” દીલો જાનો જીગરકા માલી,
બોહ રંગીલા વોહ છખીલા વો સજીલા મેરા.

ગઝલ-હુસેન-તજે-કવાલી—

ફિરોસ હે ખજલ રૂપે હઝરતકે સામને,
તુખા હે પસ્ત સરવે બુબુબતકે સામને.
કહેતા હે હુતકે શાફએ ઉમ્મત ચેહી મુઝે,
ક્યાહે તેરે ગુનાહ મેરી શકુતકે સામને.
યા રખ જો મેં મર તો-મદીને મેં હી મર,
મરકહ બને તો શાહકી તુરબત કે સામને.
કટકટકે ગીર પડે ચે સરે સર કાશાને દેહરે,
હઝરતકી ઝરબે તેગે જુલાલતકે સામને.
મહશરમેં આસીયોંસે કહેગા એ ફઝલે હક,
લે જાવ અર્જ શાફ એ ઉમ્મતકે સામને.
છિનકે કરમસે હોં તો હોં લાયક અજબ નહિ,
કમ બયાં હમ હે જીનસે શફાઅત કે સામને.
કમકી ગુનાહો ભલા કહો ગુના મેરે,
હઝરત તુમારે ફલજ લે રહમત કે સામને.
અદલાહ વોલી દીન મુઝે હાંસીલ કરે હુસેન.
ખીસતર જમાઉ મે દરે **હઝરત** કે સામને.

(૧૨)

ગઝલે-લતીફ-મોહીફ. ગુલદસ્તે હાઝા.—

અદ્વાહકી રહેમતસે અલતાફે મોહમ્મદસે,
ખાલી ન શીરા કોઈ દરગીઝ દરે અહેમદસે.
અદ્વાહકો પયખાના પ્યારે નખી અહેમદસે,
ઈસલામ ફત્વા પુત્રા ગુલઝારે મોહમ્મદસે.
હેં રામસો કમર રોશન, દોનો રૂપે અહેમદસે.
હેરોનહે દો-આલમ ઉસ તુરે મુજર—રદસે.
તું મુજકો શખા લેચલ એહમાન બડા હોગા,
ખાલી નહી આઉગા બકર દરે અહેમદસે.
અદ્વાહકા બન્દા હુ મે ઉમ્મતે અહેમદ હું,
કહેતા હુવા ઉઠુગા મયશરમે—યે—મકરદશે.
ઉમ્મતકો તેરી બખ્સા મેહબુબ મેરે પ્યારે,
મેરાબકી શખ ખાલીફ, કહેતા થા મોહમ્મદસે.
સીતેમે મોહમ્મદકી તસવીર તુમાયાં હે,
મીલત્ર હુઆ યે દીલ હે ઉસ તુરકે ગુમ્મદસે.
મહેબુબે ખુદા તુહે મલ્કુમે ખુદા તુહે,
હે શાને ખુદા બહરે પ્યારે તેરે ગુમ્મદસે.
મરકદબી લતીફ અપના બનબત્તએ મદીતેમે,
કયું બંકે ચલે આએ દરબારે મોહમ્મદસે.

નઘ-કવ્વાલી તર્જે-ગઝલ—

બે ખુદી અયસી બઝકી કુછ ઉનકે બતનેકે બાદ,
યાની આયા હોશબી તો માત આ બતનેકે બાદ.
અંદા ઝન હોતે હે વો પહેલુમુ ઉકે બતનેકે બાદ,
દેખીએ કયા ગુલખીલે ઈસ ફુલ બરસાનેકે બાદ.

(૧૩)

થાએ નાકમીન લુન્દહમ કલામી કુછ મીલા,
બનગએ વો ખુત સરાપા મેરે આબનેકે બાદ.
અયક્લક અચ્છા નહિ મે રોજકા જુલમો સીતમ,
શીરસીતમ હાએગા કીસપર મેરે મરજનેકે બાદ.
કીસકો ખતલાઉ શમે ગમકો નથા મેરા રશીક.
હોસલી જાતે રહથે આપકે જાનેકે બાદ.
દૌલતે દીદારસે યું સાદહો જાતે હય હમ,
જેસે ખુશ હોતા હય કોઈ માલો ઝરપાનેકે બાદ.
બાદે મજનુ રંગ દીખલાએ ન ક્યું બેહશત મેરી,
એક દીવાના હુવા કરતા હય દીવાનેક બાદ.
ઝીંદગીમે જીશ કદર ચાહો કરો જુલમો સીતમ,
યાદ આઉગા મગરમે—તુમકો મરજનેકે બાદ.
દીનતો જયુ તું કરકે કટ જાતા હય હીજ્યે યારમે,
સરપે આતી હય ક્યામત, શામ હો જાનેકે બાદ.

નઈ-કન્વાલી—

કાલુ બલામે મૈ ફસગઈરેઃ અલીફ-લામ એર મીમકા પરદા—
પરદા હટા કર સામને આજ, દીલમે અદાએ ઉતર ગઈરે-કાલુ
જલદ ખુલાલો શાહે મદીના ફરકતમે તેરી મુશકીલ હૈ જના
હીંદમે આકે મૈ લૂટ લઈરે-કાલુ બલામે મૈ ફસ ગઈરે
ફૂફકો તું ઈસલામ મેં લાયા, શરખતે વસલકા જામ પીલાયા
નામે મોહમદી દીલકો લાયા, એસે પીયાપે મૈ મર ગઈરે-કાલુ
ઈન્ના આતએના કલકોસર, ફસલ્લે લેરખએકા વનહર કેહેકર
ઈન્ના શાનએકા હોવલ અખતર, કુલ હુંવલ્લા પે મૈ મીટ ગઈ રે-કાલુ

(૧૪)

ગઝલ-મુસ્તફા. તજે-કવ્વાલી—

અશર તુરે રખ્ખુલ—ઉલા બનકે આયા,
 નયે રંગસે જા—ખજા બનકે આયા.
 બતે અંખીયા 'અવલીયા સખ ખરાતી,
 જો દુલ્હા હખીબે ખુદા બનકે આયા.
 કહીં લાલા વ ગુલ કહીં ચાંદ સુરજ,
 તજલ્લાયે અરજો સમા બનકે આયા.
 અગર લહેર આઈ બતે શકલે ગૌહર,
 જો મૌજ આ-ગઈ બુલબુલા બનકે આયા.
 કહીં અવલીયા બનકે શાને દીખાઈ,
 કહીં આશીકે મુખતીલા બનકે આયા.
 કહીં શકલે ઇસા, કહીં શકલે મુસા,
 કહીં ચુસુફે દીલ-રૂઆ બનકે આયા.
 બહોત ગુલ ખીલે ઇસ જહાંમે વ લેકીન,
 બહાર આઈ જખ મૂસ્તફા બનકે આયા.

નંદ, ગઝલ—રાગ, પીલુ, ગઝલ—

લગા હયે દીલ ખારેસે નીલાવોગે તો ક્યા હોગા,
 હમારે કલ્મમે ખારે સદા રહોગે તો ક્યા હોગા.—લગા.
 હમીકો ચાહ મીલનેકી મીલાવોગે તો ક્યા હોગા (૨)
 હુસ્ન ચશમોંકે ખાલે ભર પીલાવોગે તો ક્યા હોગા.
 જરા દીદાર તુમ અપનાં દીખાવોગે તો ક્યા હોગા,
 હમ મરતે હય તેરે ગમમે જલાવોગે તો ક્યા હોગા.—લગા.
 અજખ દીદાર રોશન હયે છીપાવોગે તો ક્યા હોગા,
 ચમન ખીચ આન કર મુખડા દીખાવોગે તો ક્યા હોગા.—લગા.

નઈ-મઝલ—

—:□:—

મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી, મુજે દામે બલાસે બચાલો નખી.
 બદલે સરકાર હુ ઉમ્મત મે કહેલાતા હુ મે,
 કીસમત મે ચે તહેરીર હેકે ઠોકરે ખાતા હુ મે.
 મુજે રોઝે અપને બુલાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 અખતો દુનીયા કે મજાલીમસે બહોત રજુર હુ,
 અયસો અસરત સે મેરે મૌલામે કોસો દુર હુ.
 મુજે હર એક બલાસે બચાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 કોનહે મેરા, બજુઝ હુઝરત કે યા બયરૂલ બસર.
 જો કે એસે વખતે બદ મે આક લે મેરી બખર.
 મુજે હામનમે અપને છુપાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 ખુશ નહી આતી હે મુઝકો હીંદકી આગો હવા,
 આપકે રોઝે કો દેખુ હે ચેલી હરદમ દુઆ.
 હે તમન્ના મદીને બુલાલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.
 રોઝએ વાલા ન દેખા જસ બસર ને એક બાર,
 હંદગી ઉસકી અખસ હે હયફ હે આલી વીકાર.
 મેરી હસરત તો દીવકી નીકલો નખી, મેરે કાલી કમલીયા વાલે નખી.

નઈ-ગઝલ—

—:□:—

દરે મુસ્તફા સગે મુસા નહીં હે, યહા રખ્યે અરનીકા ઝગડા નહીં હે.
 વોહકોન જો તુજપે શયદા નહીં હે, કીસે તેરી નઝરોંને મારા નહીં હે.
 રૂકે થે તો પરદેસે આવાજ આઈ, તું પરદેમેં આ તુઝસે પરદા નહીં હે.
 છુપાઓન-ચેહરેકો જુરકેસે સાહબ, અલી હમને દીલ-બરકો દેખા નહીં હે.
 ચલો વાદીઓ ઇશકમે પાઉં રખના, ચે વોહ જ ગલ હે જસમે કાંટા નહીં હે.
 કહા જોસમે આકે હુઝરતસે હકને, જો તેરા નહીં હે વોહ મેરા નહીં હે.

(૧૬)

ગઝલ-મુસ્દસતે-વઝીરજન.—કાનપુરી—

આહીસ્તા બર્ગે ગુલ બફીશાં બર મઝાર મા,
યસ નાજુક અસ્ત શીશયે દીલ દર કીનારમા.—પસ૦ ૧

એક દીન ને બહેરે કાતલા તુરબતપે મેં ગયા,
કુલેાંકી ચાદરે મે ચડાતા થા જાગળ.
થી ચન્દ કબ્ર વોહવે બુજુરગોંકી ને જહીદ,
એક કબ્ર પર બ.બ-તે પરેશા થા યે લીખા.

આહીસ્તા બર્ગે ગુલ બફીશાં બર મઝાર મા.—પસ૦ ૨

બાલાએ કબ્રે એક દરખ્તસે ગુલામ થા,
સરખસ જીમે ન રખતા થા હમસર વોહ દુસરા.
જામ કુલ ઉસ દરખ્તસે તુરબતપે ગીરતે થા,
નખ અદરને કબ્રસે આતીથી યેહ સદા.

આહીસ્તા બર્ગે ગુલ બફીશાં બર મઝાર મા.—પસ૦ ૩

યહે બારબાર ફેખ તઅજ્જુખ મુજે હુવા,
આશીદગાને કબ્રસે પુછા ને માજરા.
યેહ કોનસે બુજુર્ગ હે કયા ઇનકા નામ થા,
આતી હેં જીનકી કબ્રમે હરવકત યેહ સદા.

આહીસ્તા બર્ગે ગુલ બફીશાં બર મઝાર મા.—પસ૦ ૪

માઅલુમ યેહ હુવા કે વોહ થે આશીક લઝી,
તા જીસ્ત વસલે ચાર મયસર હુવા નહી.
મરનેકે બાદ કબ્રપર આયા ને મેહજબીં,
જામ બર્ગે ગુલ ચડાયા તો અવાજ યેહ સુતી.

આહીસ્તા બર્ગે ગુલ બફીશાં બર મઝાર મા.—પસ૦ ૫

(૧૭)

કન્વાલી—રાગ-ગોડી—

મુલમ કરના છોડ દે ઝાલીમ ખુદા કે વાસ્તે,
શોક જનક હયક હરકત નીરવા અહલે વફા કે વાસ્તે.—મુલમ●
કાટ કર ચોરો કી ગરદન ખયેર અપની માગતા, (૨)
દે જગા ધનસાફ કો દીલમે ખુદા કે વાસ્તે.—મુલમ●
કર ભલા હોગા ભલા નેકીકા બદલા નેક હયે (૨)
ખ્યાંમખ્યાં મુઝરીમ ક્યો બનતા સજ કે વાસ્તે—મુલમ●

નઈ-ગઝેલ-:મેરા નન્નાસા દીલ:-તજે કન્વાલી,
જાનિ ઇતિના ન હમકો સતાયા કરો.
કભી ભુલેસે તશરીફ લાયા કરો,
હુસ્ન તેરા અયે સતમ આખીર ફના હો જાએગા.
જીસ પર તેરા નાઝ હય સબ ખાકમે મીલ જાએગા,
પ્યારી જોબનપે મત ઇતરાયા કરો.
મયં અભી કમસીન હું દીલહારીકો કીયા જાનુ,
મેરા નન્ના કલેજ હય મય ગમખવારીકો કીયા જાનુ.
મેરા નન્નાસા દીલ ન દુખાયા કરો,
એક બોસેકી અગર હીમ્મત હો તો દે દીજયે હુઝુર,
બાદશાહી હુસ્નકી ખયેરાત કરના હયે જુરર,
હુસ્ને દવલત સે કુચ્છ તો લુટાયા કરો.
સીફ બોસા સુનકે બીગંડે ચોર યું કેહને લગે,
ખયરાત ભી દેના હયે તો ફીર કીયા તુમહે દેને લગે,

(૧૮)

અયેસી બાતેં ન હમસે બનાયા કરો.
જરા જરામે બીગડતે હંચ રૂકે જાતે હંચ,
હમેં રૂલાતે હંચ અગયારકો હસાતે હંચ,
જરા દીલમેં તો તુમ શરમાયા કરો.
હમેં તો રૂઠોગે અચ્ચે જા તુમહે મનાયેંગે,
સીતમ જો હમપે કરોગે વોહ સબ ઉઠાયેંગે,
મેરે પેહલુમે ગર તુંમ આયા કરો.
હમારે ઇશકમેં જો મોત મારે જાવોગે,
સહદમે જાકે બી આરામ તુમ ન પાવોગો,
મેરે દુયેમે મત તુમ આયા કરો.

નર્થ-ગઝલ-મુખમ્મસ—

ક્યા ક્યા કહા ન ફોજે સીતમગર કે સામને,
કુછબી ન સમજે દીનકો ખંનજર કે સામને.
નકશા ખીયથા ઉસ દીલે મુજતર કે સામને,
અદા જો લડને આયે થે લશકર કે સામને.
કીસ મુહસે જાચેંગે વો પયમખર કે સામને—ક્યા.
મહેમાં બુલાકે દશતમે હો નખીકા હેફ,
કીન કીન મુસીખતોમેં ફસાયા અલીકો હેફ.
તકલીફ કીસ તરાસે દી આલૈ નખીકો હેફ,
પાની ન પીને દેતે થે ઇખતે અલીકા હેફ.
ઝાર આપ-પાની પીતેથે ભરભર કે સામને—ક્યા.

(૧૯)

ભાંજે ભતીજે કલ્લ હુએ ઉનકે બરમલા,
જુઝ શુકર હકકે ઝોર ન થા કોઈભી ગીલા.
કામજે કો ચુમ ચુમતે કેહનીથી ચેહ કઝા,
કયા કહના હવ શુજાઅતે ઇઅતે અલીકી વા.
યુ સરજુકુ તો દે કોઈ ખંજર કે સામતે—કયા●
જયનખ પુકારી ખયમેમેં અય ભાઈ મય શીદા,
કયો ધુપમેં ખડે હો ચલે આવ યા ઝરા.
સુનતે થે જામકે જયનખે મગમુમકી સદા,
શાહ કહેતે થે દીખાકે લહુ રયે પાકકા.
જાવેગે યુંહી દાવરે મેહશર કે સામતે—કયા●

—:ગઝલ, હસરત:—તજે—કબાલી

મેરે કાલી કમલીયા વાંસે નખી,
મુજે દામે બલાસે બચાલો નખી.
બંદાએ સરકાર હું ઉમ્મત મે કહેલાતાહુ મેં,
કીસમતમે ચે તહેરીરહે કે ઠોકરે ખાતાહુ મેં.
મુજે રોઝેપે અપને બુલાલો નખી—મેરે,
અબતો દુનિયાકે મઝાલીમસે બહોત રંજુર હું.
અયસો અસરત સે મેરે મૌલામેં કોસો દુર રહું,
મુજે હર એક બલાસે બચાલો નખી—મેરે.
કોનહે મેરા, બઝુઝ હઝરત કે યા ખયરલ અસર,
જો કે એસે વખતે બાહ મે આકે લે મેરી ખબર.

(૨૦)

મુજે દામનમે અપને છુપાવો નબી-મેરે,
ખુશ નહી આતી હે મુજકો હીંદકી આખો હવા.
આપકે રોઝે કો દેખુ ચેહી હરદમ હય દુઆ,
હે તમન્ના મહીને ખુલાવો નબી-મેરે.
રોઝએ વાલા ન દેખા જસ જસર ને એક બાર,
જાંઘી ઉસકી અબસ હે હયક હે આલી વીકાર,
મેરી હસરત તો હીલકી નીકાવો નબી-મેરે.

નઘ ગઝલ—કબાલી—

ગુલશા ચે ફરિસ્તોમે શાહે મદની આયા,
અલ્લાહસે મિલનેકો નબિયોંકા નબી આયા.
કોહતુર હુવા રોશન એહમદ કી તબલ્લીસે,
મુસાકી કબાપર જગ રખમે અરની આયા.
મુહે કુફરા કલાલતકા દુનિયા મેં હુવા કાલા,
જગ ચર્ખે નુખુવત પર માહેમદની આયા.
પેહચાન કે હઝરતકો કેહદુંગા ચે મેહશર મે,
સખરાઝ હુવે અફસા દાસ ભુલ ભુલૈયાં કે.
ઉસ્તાદે અજલ બનકર તુરે યઝલી આયા,
અય તિશનાલખો દોડા કવસરકા ધની આયા.
મનસખ હુવે આરે દુનિયાકે કુતબ ખાતે.
કુરઆનકો લે લેકર-જગ ઉમ્મી લકખી આયા.
પોંદ્યા જો મેં જન્મતમે મિરઝા તો નિદા આઈ.
તાઝીમકો સખ ઉઠો મદદાહે નબી આયા.

(૨૧)

નર્મ-ગઝલ—તર્જો—કન્વાલી—

જાની જોખનપે મત ઈતરાયા કરો, કભી ખોફે-ખુદા ભીતો લાયા કરો.

અચરસે ઈસ દરજા ઉલટત દીલરૂખા અછછી નહી,

માન જાઓ આશીકો કી બદ દુઆ અછછી નહી;

અપને આશીક કો યુ' ન જલાયા કરો.—જાની.

કયુ' હવાઈ ઉડ રહી હય રૂએ રોશન પર તેરે,

મય ન તડપુંગા જો છીટે આંખે દામન પર તેરે.

જરા બચકે ખંજર ચલાયા કરો.—જાની.

સામને આતે હો મેરે ડાલકર મુંહ પર નકામ,

અચરસે પરદા નહી કીસ વાસ્તે આલી જનામ.

દેખો આશીકકા દીલ ન દુખાયા કરો.—જાની.

ખાત કહેતા હું અગર માનો ઈસે અય મહેરખા,

એક તુમહો નાઝુકઝમા ઓર ફીર તુમ નવ જવાન.

કંહી સખકો એકેલે ન જાયા કરો.—જાની.

આશીકોકી લાગ હોતી હય ખુરી અય મેહલકા,

કોઈ જાલીમ પાન જાદુકા ન દે તુમકો ખીલા.

દેખો હરે એકકા પાન ન ખાયા કરો.—જાની.

નર્મ-ગઝલ—:કન્વાલી-એ-હીંદાયત:—તર્જો ગઝલ—

ચલી તેગે અલી જો ચમકતી હુઈ,

લગી કુદને લાશે શીશકતી હુઈ.

કહા હયદરને જુતખાનેકો તુડવાકર મુસલમાં હો,

ગુનાહ જીતને કીયે જાલીમ તુ ઉન પર અખ પસેમાં હો.

નહી તેગ ચલેંગી ચમકતી હુઈ-ચલી,

મકાતીલને કહા મજબ કજુલેંગે ન હમ તેરા.

જખાં કો થામલે કે દીલ જલને લગા મેરા,

(૨૨)

તેરી ખાત હય કયસી ભભકતી હુઈ-ચલી.
મકાતીલસે કહા હયદરને બુતખાને કો તોડેગે,
અગર જુઠા રહા તુજકો મુસલમા કરકે છોડેગે.
ચુલી ખાત ચે દીલમે ખટકતી હુઈ-ચલી.
ફીચે ફીર તીન હમલે કાફીરે બદખુને જલજલકર,
ન કોઈ રાસ આયા હયદરે કરાર કે ઉપર.
ગીરી તેગ ગીરેહમે અટકતી હુઈ-ચલી.
લગાઈ તેગ ફીર હયદરને ઉસ બદકાર કે ઉપર,
મકાતીલકે હુવે ટુકડે ગીરા ઉસદમ જમી ઉપર.
રહી ખાક પે લાશ તડપતી હુઈ-ચલી.
હીદાયત આપકી માની સખી ઉન નેકબખતોને,
પડા પથ્થરોં ને લી કલમા ગવાહી હય દરખતોને.
ગીરી કુફ્રે તેગ ચમકતી હુઈ-ચલી.

નઈ-ગઝલ-તજે-કન્વાલી—

સગે અસ્વદ ઓર બય-તુલ્લાહસે મીલતી હુઈ,
રહ જાયેગી રસુલુલ્લાહસે મીલતી હુઈ.
કયું ન આલી મરતખા હો છત તેરી દરગાહકી,
ચેલી હે તુરે કલી-મુલ્લાહસે મીલતી હુઈ.
કયું ન અય દીલ હો કે બે-ખુદ મે ફરં તેરા તરફ,
હે તેરી તસ્વીર બય તુલ્લાહસે મીલતી હુઈ,
હે તેરી તસ્વીરમે જલ્વે જમા-લુલ્લાહ-કે,
હે તેરી ખાતેં કલા-મુલ્લાહસે મીલતી હુઈ.

(૨૩)

ક્યું ન હમ ધસા કહેં તુજકો લખે જાં બક્ષે યાર,
હે તેરી હર શાન રહુદલાસે મીલતી હુઈ.
પી વોહ આતશ-ખેઝસાગર હો જુસ્કી આગમે,
હર લપટ નારી ખલી-લુદલાહસે મીલતી હુઈ.

નઈ ગઝલ-તજે-કન્વાલી:—

સાહા જલવા દીખાદો ખુદારા મુજે,
ગમે હીજ નહી હે ગવારા મુજે.
જાને વાલે તો ગયે ધસ સાલભી મે રહે ગયાં,
હો જ્યારત કીસ તરાહ મેરા મુકદ્દર સો ગયા.
યેહી રંજો આલમને હે મારા મુજે-સાહા,
ખવાબ મે દીખલાકે મુજકો શકલ દીલ તડપા દીયા.
જંદગી ભારી હે મુજકો લીજયે ખીજમતમે ખુલા,
નહીં હીંદમે રહેના ગવારા મુજે-સાહા.
દેખીયે ઇન ગમકે હાથોસે મીલે કબતક નજાત,
દેખીયે ખુલવાયેંજે કબતક મુજે વાલા શકાત.
હોગા હજરત કા કીસદીન નજરા મુજે-સાહા,
બહેરે ઇસીયાં મેં હુ કુખા દો સહારા યા નખી.
જુઝ તમારે કોન કામ આતાહે વખતે બેકસી,
નજર આતા નહી હે કીનારા મુજે-સાહા.
બોફ મુજકો નારે દોઝખ કીસલીયે મંજુર હો,

(૨૪)

મ્યાને મહેશર હાથમે જળ દામને પુર “નુર” હો.
બક્ષસવાએગા હકકા પીયારા મુજે-સાહા.

ગઝલે-ફકીર તર્જે-કબ્વાલી:—

જળ વો પુછેગા સરે મહેસર બુલા કે સામને,
કયા જવાબે જુમ દેગે હમ ખુદાકે સામને.—૧
અય ફરીસ્તો મુએ દોઝબ પીછે મુજકો ખેંચતા,
સે ચલો પહેલે હમારે પેશવા કે સામને.—૨
આપકા દામન હીલે ફીર કયું ન દોજબ સદ્ હો,
સમઆ રોસન હો નહીં સકતી હવાકે સામને.—૩
અબરે-રહેમત છાઇ હય ઓર ધુપ તો મુમકીન નહીં,
નારકી કીયાતાબ હય નુરે-ખુદા કે સામને.—૪
યા ઇલાહી મય તો મુજરીમ હું મગર તું ચે બતા,
કયા બતા કોઇ ચીજ હય તેરી અતા કે સામને.—૫
અબ તલક તો હીન્દ મે તુંને ગુન્જરી જાંદગી,
ચલ ફકીર અબ રોજ એ ખયરુલવરાકે સામને.—૬

ગઝલે-કબ્વાલી-જનાબ—ખાહુદખાં—

મહબુબ મેરે ચકતા જો તું હય વોહી મય હું,
પરવાના સીક્ત કુરખાં જો તુ હય વોહી મય હું.
અબ કીશલીયે અયે પીયારે ડાકા હય નકાબે તુન,
મકનાં બી હટા દેના જો તુ હય વોહી મય હું

(૨૫)

મકકાર થે મકકે કે-કુશર થે વોહ શારે,
 ઈશલામ દીયા ફયલા ને તું હય વોહી મય હું.
 મહેરમ નહિમમત થે ખાડી કોઇ રહે જાએ,
 દીલ લાહે ઝલક તુરી ને તું હય વોહી મય હું.
 ને તેરી મોહખતમેં મહેબુબ મેરે મીટ જાય,
 મય કિયુના ઉસે અકસુ ને તું હય વોહી મય હું.
 હો ખાકેપા પે કુછ તો અબ લુત્ફકરમ મવલા,
 હય નુર તેરા મુજમય ને તું હય વોહી મય હું.

ગઝલે-ફખ્સ-તર્જે-કબાલી—

યે તકાઝા હય કીસીકા ઇલિતિજ પરદેમેં હો,
 પરદા દારોંકે તવસ્સુલકી દુઆ પરદેમેં હો.
 નાઝલી પરદેમેં હો અય જાં અહા પરદેમેં હો,
 લુત્ફકી ને ખાત હો બેહરે ખુદા પરદેમેં હો.
 તેરે સદકે ચારાગર ખુલને ન આએ રાઝે ઈશક,
 મેં મરીઝે ઇસ્ક હું મેરી દવા પરદેમેં હો.
 તુમકો પેહચાંને હકીકત મે વો આંખેં હે કહાં,
 યે તુમહી જાનોકે કયા ઝાહીર હો કયા પરદેમેં હો.
 કયું પસંદ આએ ભલા ઉસકો ખુલા નામ મેરા,
 યા ઇલાહી મુદ્દતોં તક ને રહા પરદેમેં હો.
 મેરા દાવઆ હય કીસી સુરતસે છુપ સકતા નહી,
 વો અગર ઝાહીરમેં હો અય, “ફખ્સ” યા પરદેમેં હો.

(૨૬)

નઈ-ગઝલ -ઃકંવાલી એ-મુસંવીર:-

અલસતોડી બાંસરી સખીરે ડીસીને મોહે સુનાકે મારા,
લગાકે કાલુ બલાકા ફનદા લટોંડી લટમે ફમાકે મારા.
અલસતો ગર તુ ન કેહતા ન મેં કાલુ બલા કેહતા,
ન કરતા તુ મુઝે પયદા ન મયં તુઝકો ખુદા કેહતા.
અલસતોડી બાંસરી સખીરી ઉસને મોહે સુનાકે મારા,
કહત હયે સખ જગ હસે મોહમ્મદ ઉસીને કલમા પઢાકે મારા.
સુના હય કાલી કમલ્યાવાલા અરબકે બાશી કુરઆનવાલા,
કે લા ઈલાહકા સખ જગતકો ઉસીને કલમા પઢાકે મારા.
પુછેગા જમ ખુદા મુઝસે કે અએ કાસીદ,
ઉસ વક્ત તુ કીયા લાએગા ઝખાં પર એએ કાસીદ.
બચદા હય તેરે સામને જો બરસ રે મીમબર,
ઈસીને નયના દીખાકે મારા ઈસીને મોહે સુનાકે મારા.
મય અર્ઝ કરંગા મેરે મવલા મેરે સરવર,
કીયા કીયા ન કીયા નાલ કીયા ખૂબસા રોયા.
ઈતનેમે મુસંવીર જરા રહેમ જો આયા,
કઈ જાતકી તસવીરે મેરે સામને લાયા.
કહને લગા યુસુફે હંચ, ચે ઈસા હય ચે મુસા,
મયને કહા ઈતમેસે ડીસી પર નહી શએદા.
જમ સામનેકી ઉસને શખીહે શહે વાલા,
એ સાખતા ઉસ વક્ત ઝખાંસે મેરી નીકલા.
ઈસીને ગમ મેં ફંસા કે મારા,
લગી જો લેને બલાએં, ઉસકે લગા વોહ હસદસકે પીછે હટને.
તો મંચ લગી પછ્યાં ઉસકે પડને, તો ઉસને મુખડા દીખાકે મારા,
અલસતોડી બાંસરી સખીરી ડીસીને મોહે સુનાકે મારા.

(૨૭)

ગઝલે-હકીમ—ગઝલ-કન્વાલી—

મગદુમ અલી એહમદ, તેરી કલીયરકી નગરીયાં આંખોમેં ખસી હે,
 દુખીયા હુ બહોત લીજે, પીઆ મોરી, ખખરીયા, અખ જન ચલી હે.
 નયના તોરે મતવારે હે, ઝોર દિલમેં, ઉમંગ હે, ક્યા સાખીરી રંગ હે,
 ક્યુ ન મંચ ઇતરાઉ સખીરી મોરી, ચુઢરીયા **સાખીરને** રગી હે.
 દુવારે જો તેરે આઉ, દીયે ઘીંકે જલ્લાઉ, ખીપતકો સુનાઉ,
 ખુશ હોકે ચડાઉ, તેરે રોજોયે ચઢરયા, ચેહ મનમે ખસી હે.
 શાખીર પીયા મુજકો તો તેરી આસ લગી હે, જો હુખ ચલી હે,
 મજધારસે અખ પાર લગાદે મોરી નૈયા, તુમ **હકકે** વલી હે.
 દસ ખીસ સખીયોંયે ખુરી, એક સખી હુ, જો દુવારે ખડી હુ,
 ઇન સચ્ચકે હાતોંસે મોરી ભરદે ગગરીયા, ક્યું દેર લગી હે.
 જાહે હે **હકીમ** આજ, સુનો જનીએ કલીયર, મગદુમ કે દરપર,
 ચલ દેખ સખી અખ તું કલીયરકી નગરીયા, ક્યા ધુમ મચી હે.

ગઝલે-ઇશક—તજે-કન્વાલી—

કાસીદા લા દે ખખર યાર કે આ જાને કી,
 જાન જાતી હય ચલી હીજરમે **દીવાનેકી**.
 આપ આવે ન કબી, ખત ન કેતાખત લેજે,
 સેંકડો રાહા દેખાઇ મુઝે તરસાંતે કી.
 તુ મીલે ગયેરોંસે, મએ આંખોસે અપને દેખુ,
 હયેક શદ હયેક કે ખસ જા હએ મર જાનેકી.
 અએ શખાહા બહેરે ખુદા કુછ મુઝે તદખીર ખતા,
 ઇઆ ઉસે લાકે મીલા, ઇઆ મુઝે લે જાને કી.
 ગીદીયાં જારી પે મેરે, કોઇ રહેમ નહી મુજ પર લાતા,
 જાજ તલક ચશમો મેરી, ખુન હએ ખરસાંતેકી.

(૨૮)

નઈ, ગઝલ-“મેરે ખાલીક દીખાદો-તજે-કવાલી.

મેરે ખાલીક દીખાદો મદીના મુઝે,

ગમે હીજર સે મુસકીલ હય જના મુઝે.

ચડાહય ખાદગે ગમકા ખુમાર મુદતસે,

ખરગે અપ્પ હું મે અરક ખાર મુદતસે.

જીગર ખના હય મેરા દાગ દાર મુદતસે,

તડપ રહા હય દીલે બેકરાર મુદતસે.

નહી અચ્છા મેરે હકમે જના મુઝે.

ન મોત આતી હય ન મુઝકો ચેન જને મે,

પડા હુવા હું ગમો દર્દ કે સરીને મે.

ચેહી હય એક અપ્પ અરમાં મેરે સીને મે,

ખુલાગે મુઝકો રસુલે ખુદા મદીને મે.

કોઈ અયસા ખતાદો કરીના મુઝે

મુઝે આલમમે જુદાઈ કે ગમ ઉંતા હું,

ફસાના ગમે હીજરા કાહે સુનાતા હું.

નબીકી યાદ જગ આતી હય લોટ જતા હું,

મે અરક પીતા હું ઓર રંગે ગમકો ખાતા હું.

ન તો ખાના ખુસ આહે ન પીના મુઝે.

લરઝ રહા હય ચેહ મુઝરીમ હિસાબકે ડરસે,

છુપાગે મુઝકો સહેલીં કરમકી યાદરસે.

યે અર્જ હય મેરી હરદમ હબીબે દાવરસે,

અચા રહું તપીસે આફતાબ મહેસર સે.

લગા બોફસે આને પસીના મુઝે.

(૨૯)

તડપ રહા હય દીલે જાર દર્દ ફુરકતસે,
ન અયશ સે મુઝે મતલબ ન કામ રાહતસે.
ચેહી 'ગીલા' હય મુઝે ખાર ખાર કીસમતસે,
કીસી ખરસ ન મુસરરીફ હવા ઝીયારતસે.
કોઈ અયસા ન આયા મહીના મુઝે.

—: કન્વાલી, અશફાક:-તર્જો ગઝલ.

ગત લા પરવા હય મૌલા તુજકો પરવા હી નહી,
મરતે વાલે મર ગએ તુને તો પુછા હી નહી.
ખાગે-જન્નતસે નીકાલા જખકે હવ્વાસે જુદા,
તોખા તોખા જખ સુની આદમકી તોખા હી નહી.
ચાહ મે યુસુફ ગીરે કહેલાએ લોગોંકે ગુલામ,
ખીક ગએ ખાન્નરમે તુને ખરીદા હી નહી.
ઝીકરીયાકે હલકપે તો હાય આરા ચલ ગયા,
લોગ કહેતે હય કે મારા તુંને મારા હી નહી.
પેટમે મઝલીકે યુનુસ ને કહા જખ અલઅમા,
કયસે બેડા સુન રહા જયસા કે સુનતા હી નહી.
હઝરતે ઐયુબકા કીડો ને સખ તન ખા લીયા,
લોગ કહેતે હય તમાસા ચે તમાશા હી નહી.
તસ્તમે રખખા ગયા જખ કાટકર ચહયા કા સર,
કયસી આંખે ફેરલી ગોયા કે દેખા હી નહી.
તુરપર મુસા નઆ જલવા હમારા દેખતે,
ઓર મહમ્મદસે કહા તુમસે તો પરદા હી નહી.
વાહ વાહ અશફાક તુમને ખુખ લીખી હય ગઝલ,
શાહીરો મે હય અલીતક તેરા નામ હી નહી.

(૩૦)

ગમલે. નસિહત-તજે-કંવાલી—

કયસે મૌલા બુલાએ મદીને તુજે
કીયા યાદ અભી ન નખીને તુજે
કોફલેવાલોકે પીછે કયુ તરખતા હય ચહા
અપને આમાલોપે કુછ તુ ગાર કર અય મહેરબા
લીલા સાથ તભી ન કીસીને તુજે—કયસે.

ના કભી મસજીદમે જતા હય ઇબ્રાહીમ કે લીએ
શીર બુલાએગે નખી કયસે જ્યારત કે લીએ
રહે સોચ યેહ બારા મદીને તુજે—કયસે,
કીસ લીએ આએ મહમદ-મુશ્તકા ઇમદાદકા
જબ બુરે આમાલ હો કયસે સુન ફરીયાદકા
લગે સમરસે આને પસીને તુજે—કયસે.

કયુ તુજે મારા વતનને ઓર હીદુસ્તાનને
શૌકને અરમાનને ઓર મારા આનો બાનને
યેહી હસરતે દેગી ન જીને તુજે—કયસે.
કીયા ગરજ હય માકીએ કોસરકોકે બુલાએ જો તુજે
એક પીપાલા આએ ઝમ ઝમકા પીવાએ જો તુજે
પડે ખુન કે આંસુ હી પીને તુજે—કયસે.

ના કાઇ થામે ન પકડે ના વતન રોકા કરે
અપને આમાલોસે હરદમ ચહા પડા ચીખા કરે
કીયા યાદ ન તેરે નખીને તુજે—કયસે.
ઝુલ્મ કરકે ગર ચહાસે તુ વહાં પર જાયગા
સામને રોઝેપે ચુપ હોકર ખડા શરમાએગા
કયસે મૌલા લગાએગે સીનેસે તુજે—કયસે.
ના કરી હસકી ઇબ્રાહીમ ના પઠી તુને નમાજ
ના કીયા કુછ ગાર મગત કયસા રોઝા ઓર નીયાજ
હુવા ધીયાન યેહ દીલમે કભી ન તુજે—કયસે.

(૩૧)

નધ, ગઝલ-તજ્જે-કન્વાલી—

શહેર મદીને વાલે અસાયા, દરસન ખીન તરસાયા, શહેર મદીને વાલે
નુરકી કમલી મુખ પર પાયા, અલ્લી બલ્લી શકલ દીખાયા
કીયુ અખીયન ખીન તરસાયા, શહેર મદીને વાલે
રાતકો માનો નીદ ન આયા, મોલા તોરા હીજ સતાયા
કીયું મુરશદ ખીન તરસાયા, શહેર મદીને વાલે
દરપર તોરે આયા રે સાયા, ખાલી ન દામન જાયા રે સાયા
મગીયા મુરાદ ન પાયા, શહેર મદીને વાલે

સંગીત ભંડાર-ગઝલ—“સનમની શોધ”—

હુયે હુય આશીક હમ ઉસ સનમ પર, કે જસને દુનીયાંકો હુય ખનાયા,
ગઈ ભટકતે યે ઉમ્ર સારી મગર વોહ પ્યારા નઝર ન આયા.
હુવે મુસલમાં વહખનકે હાશીઝ કુરાન પઢ પઢ જનમ ખીતાયા,
પઢા હુયે શાશતર ખતે હુય પંડીત ન દીદ ઉસ્કા જરા ખીપાયા.
હુય ઈસાઘ જહાંકે અંદર તોજનકે ગીરજામે સર ઝુકાયા,
જેનમતમે બી હમને દુદા જહાં કીસીજા નહીં દેખાયા.
ખના સમાજ વ આર્યાભાઘ ક્રીમેશન દીલમેં રહા સમાયા,
હરેક મઝહબમેં જાત લાશા કહાં હુયે બેદા શકલ ચુરાયા.
ગયા વ કાશીમેં જતકે હેરા પતા લગાનેમે દીલ લગાયા,
પ્રયાગ ગંગા વ ગોમતીમે ત્રીવેણી જાકર કે મેં નહાયા.
જપે હુય મંતર વ તંત્ર સારે યે શોર મરઘટમેં જા મચાયા,
સનમકો દુદા લશમ લગાકર જઢાકો શિર પર તો હુય બઢાયા.
હમેશા યારો રહા શીકરમે નમોહ દુનીયાંસે હુય છુટાયા,
પરાયે ધનમેં વ સ્ત્રીમે હરેક જાતીબકો દીલ લુભાયા.
ન કુછબી કીયા જહાંમેં આ કર મેં જન્મ અપના તથા ગુમાયા,
મીલા સનમ વોહ હમારે દીલમેં—દીલી કે અદર રહા સમાયા

(૩૨)

નઈ-ગઝલ-તજે-કન્વાલી—

ધમ્લામ કા ઝંડા આલમમે ગડવા દીયા કમલી વાલેને,
કાબેમે ખુતોંકો કલમએદી પડવા દીયા કમલી વાલેને.
ધુધટ ને અપને ચેહરેસે સરકા દીયા કમલી વાલેને,
દીખલાકે જમાલ એક આલમકો તડપા દીયા કમલી વાલેને.
જખ ચેહરે એ અનવર કમલીસે ચમકા દીયા કમલી વાલેને,
ગોયાંકે ખુદાકો એપરદા દીખલા દીયા કમલી વાલેને.
ક્યું પીક હો રોઝે જગા હમકો બુલગતએગે સખ ધમ્યાં અખતો.
જસ વકતકે અખરે રહેમતકો ઘરસા દીયા કમલી વાલેને.
દે દેકે શરાબે દાવતકો ઓઝસે મીટા કર કસગતકો
ના જલવાએ હુક દસ ઉમ્મતકો દીખલા દીયા કમલી વાલેને.
આશકકો દીલસે પુછો કરા વો કદકી ફખન વો રખકી જ્યા,
દીખલાઈ કબી નેખાંકી અદા તડપા દીયા કમલી વાલેને.
ક્યા નીગાહેતે ગુલથે સદલેઅલા જમરાસે ગુજરે શહેહુદા
નાહ કુઆબી અપની ખુશબોસે મેહકા દીયા કમલી વાલેને
રો રો કે કબી તો હાડ મે ના કે કબી ડોહો સારોમે,
અદલાહસે અપની ઉમ્મતકો અખશવા દીયા કમલી વાલેને.

સંસાર નૌકા—રાગ-ગઝલ-કન્વાલી—

મહેશીલમે ઝુમતા ને જામે શરાબ આયા,
સુઝી વોહ મસ્તીયા કે શખસર ન ખાખ આયા.
અઉરોંકો દેખતે થે પરદા ઉડા ઉડા કર,
હમ પર નજર ને આઈ મુહ પર નકાબ આયા.
છુપંક રકીબસે વોહ આયે તો મુહસે નીકલા,
કાંટોસે છુપંક છુપકે મેગ ગુલાબ આયા.

❖❖❖ તમામ શુદ્ધ. ❖❖❖

ફક્ત ઉર્દુજબાન અને ગુજરાતી હરેમાં બહાર પડેલી

તદન નવા-મુધારા વધારા સાથેની નવિન ગઝલ કવ્વાલીની

—: ५३: —

ગઝલો હિન્દ-ભાગ ૧ થી ૮ ની તદ્દન નવિન પ્રખ્યાત થયેલી ગઝલ કલાકારી
ની મોટાભા મોટી પહેલવહેલીજ બહાર પડેલી બુક ૧૨૮ પાના

જાન્યુ-પરગી ફેશી પુ. છતા ૫૧ ૩૧. ૧-૦-૦

ગઝલે કિન્દ-સા. ૧-૨ (પચરંગી પુઠું) કી રા. ૦-૪-૦

અગત્યે હિન્દ-ભાટી-પેરગી (પ્રખ્યાત અગત્યે)શ્રી. રા. ૦-૨-૦

અવહરે મહેકીલ-યાની પરસ્તાને જૌહર પચરગી પુંહં .કી રા. ૦-૧૦-૦

માસકે મે'ડીલ-યાને બાગેગલશન (નવા સુધારા વધારા સાથે)શ્રી ૩૧ ૭-૪-૭

અર્જુન અન્નાર યાને મોતીની માળા (નવીન અર્જુન કવ્વાલી)કી. રૂ. ૦-૪-૦

હરપ્રસાદે મંડિત (નવીન ગમલ કળાશ્રી) પ્રેરણી . . . પૃ ૩૧ ૭-૪-૦

ગાંધી સંશ્લેષ () પાના ૩, ૦-૨-૦

ગુજરાતી વિશ્વકોશ- (૧૯૩૭)

માનકે મરત-૩૦-૦૪૯ મલમલ ૫૧ ૩૧ ૦-૨-૦

આંગે. ગણતરી નં-૩૨-માલિયાની ભેડી

આજથી આગળ - આને મેળીયે રાહરૂં કી. ૩. ૭-૨-૭

પરસ્પરને મોહનિત-ચાને-ચાણે-તીવ્ર-આકામ

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

— કુકત ગુજરાતી હરફ અને ગુજરાતી જણાનમાં ગાયનો :-

संगीत कोनाथान् गायन सञ्ज्ञा, भा १ थी ८ (सथीत्र) प्रख्यात आयने,

ગાંધીજી, લાજનો વીગેરેનો મોટો સંગ્રહ પચ્ચરગી જાડુ પુઠું કી ૩૧ ૧-૦-૦.

संगीत कोनाथाक गायन सम्राट्, भा १ थी ४ फी' इ। ०-८-०

ਐ ਸੀਵਾਯ ਘੀਭੁ ਹਰੈਕ ਜਾਨੀ ਘੁਕੇ। ਮਗਾਵਵਾਨੁ ਡੋਢਾਭੁ —

शा. युनीदास भगनदास पुस्तकेश्वर.

રાણોતખાવ-મુરત.

જરૂર ખરીદો

—: સંગીત :—

ફોનોગ્રાફ
ગાયન સંગ્રહ

ભાગ ૧ થી ૬ સાથે સોળ
સુદર ચીત્રો વખણાવતા
ગાયનો ગઝલ, કબ્જાલી, ભજન
વીગરેનો સંગ્રહ સુદર પચ-
રંગી પુસ્તક, છતા કીમત કમ

અઠંગ ઉઠાવગીર
—: અથવા :—

ચાલાક ચોર.
દેખતી આબમા મૂળ
નાખી હેગભર્યા ચોરનું
અદ્ભુત પરાક્રમ. કીટ-
કટીવની ફોલગામ વાચી
અજાયબ યશો. સુદર
પચરંગી પુસ્તક. કીમત

ખાર આના

એક રૂપીઓ.

ગઝલ હિન્દ ભાગ ૧ થી ૮ ની મોટી

ગઝલ કબ્જા-
લીનો મોટો
સંગ્રહ.

—: કીમત :—

૧ રૂપીઓ

મળવાનું ઠેકાણું—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ

પુસ્તકલેખક.

રાણીતળાવ-મુરત.

-

2

•
,